

0-16

PropertyDilo tša motho le tša ngwako

- motho o na le tokêlô ya tšohle ka xohle-xohle ka xa diaparô dikxabišô, dikobô, dibyana. Marumô, dipitša, dilwana tše dingwe tša lapa. Xomme motho yo e swanetše xoba monna. Xomme xe e|le mosadi ka ona tokêlô ya tšeo ka ntle le taélô ya monna. Xomme xaele tšeo e|lexo tša lapa e|seng tšeo di tlilexo lapeng ka kadimô monna o na le tokêlô ya xo dira seo a se tataxo ka tšona. Xomme a ka direkenya xoba xo fana. monna ké yéna mong wa marumô. Xomme xaele dipitša le dibyana tša se|sadi tša ngwako ke tša
2. mosadi lexe di dirile ké monna xoba di rekale ké monna. Xaele diaparô tša mosadi le banna di taolong ya monna. Xomme yo mong xana tokêla ya xo dira se seng ka tšôna ka ntle le taelô ya monna. Mosadi a ka rékanya dipitša tšeo a di dirilexo ka atla tšaxaxwe. Mohlaba Monareng mosadi wa Moxoboya Ngwanabo Makhushane o be a rekiša dipitša tšeo a di bopaxo. Ka ntle le taelô ya monna. Ngwanamrômo o rekiša diroto ka ntle le taelô ya monna ka xoba a di loxa ka noši. Marakeng Nkwane o rekiša mese ya basadi ya xo dirwa ka motlalo a dipudi ka xe e|le mosala le mošoxe wa yona. Xomme ngwana wa mošimanyana a ka rekiša mesebe le mara|e|lexo
3. tšeo a di|diraxo ka noši. Seele morwa Mahwidihwidi Malatši o rekiša mesebe le mara le marumô xape le ~~ka~~ medukulô xo banna le basadi. Medukulô ké seo xo nthšwaxo dikókô xoba dithsedu tša marula ké basadi. Hoihoi Nkwane o rekiša mahudu le mexopo xoba ditelo tšeo a di diraxo. Xomme basadi kamoka ba rekiša maxóxô xoba phate xo bao ba se|paxo natšo mo naxeng. Hoihoi o rekiša malokwa a marula xo batho kamoka ka xe e|le mosala wa xoloxa malokwa a xo tópa marula.

- Dipheta tša bohwa eleko tša leloko xe motho a rata xo dira se seng ka tšona o swanetše xo tsibiša bao ba le loko xo hwetša
4. tuméléló ya seo a raloxo xo se dira. Ke motho yo byalo o ka dira se seng ka tšona ka taoló ya xaxwé xóna a ka thšoxa a le kotsing ya malwetše xobane pheta ya leloko e tloxetše ke ba kxale bao eleko badimo. Ke xóna xe motho a rata xo e rekanya o swanetše xo hwetša keletšo xo ba bang. Xomme seo se dirwa le xo marumó le dilépé tša ba kxale. Xomme tabu ye e ka tséna le xo tšohle tša lapa tšeo di tloxetšexo ke bakxale, eleko ba moloko. mo xo tsongwa tuméléló xo moloko le xo badimo. Xomme xape le mohlang di baxo matsoxong xobe taolong ya yo anaxo natšo di ile tša
5. kxopélwa xo badimo ke moloko. Xomme tšohle tša bohwa di šomišwa ka tuméléló ya molo ko le badimo ka péxó ya mololoko ka xo nthša kxomo xoba pudi xobanku. Xomme xe tšeo di se xóna ye ngwe ya dipheta di swanetše xo fiwa badimo. Ka xo realo ke xo hwetša tuméléló ya tša dingwe. Xomme xaele mong wa motse ké monna wa motse woo. Xomme moloko o tséna mo motseng ka xo hwetša di-
thswanéló. Ke xore moloko xa o a swanéla xo hlaéla tabu ye ngwe ya motse wo. Xape le tša xo swana le menyanya e dirwa ke mong wa motse ka kwand le moloko. Xomme xaple sešexo le lešaka ke tša mong wa motse le moloko. Ke xóna tše mo sešexong le lešakeng
6. di sale taolong ya moloko. Xe monna a rata xo bolaya kxomo xo swanetšwe xo tsibiša moloko le badimo. Xe monna a nthša mabele ka sešexong moloko o swanetše xo tseba. Motse xa o a dumélélwa xo a rolwa monna a sa phela. Motse wa motho ke wa leloko xa se wa bašele. Motse xa o rekišwe xape xa o nešwe yo mong xe e se xotšewa ké leloko xe mong wa wóna a hwile. Mong wa dipuno kamoka ke monna le baxabo ba leloko.

Ser. 643

Xe monna a hweditše dipunó tše ntšī xomme le loko la xaxwe le se natšo xóna o tla ba fa kamo a kxónaxo ka xóna ka ntle le thekišó.

- 7. Xaele dikenywe tše naxa ke tšapatho kamoka. Xomme xaele tše dilexo mo mašemong a xaxwe xóna ke tšaxwe le moloko. Monna xa afe mosadi yo mong mabele a mosadi yo mong xe e se ao a thšwaxo thšemong ya xaxwe féla. Mathopya Batho kxale ba be ba ruiwa. Batho kamoka bao ba thopilwexo ntweng ba be ba ruiwa ké kxoši xoba ba abelwa bakxomana. Mmei o tšea lethopya Sethepe xoba mosadi wa xaxwe. Patemedi Malesa o tšea lethopya la lelxéma xoba mosadi wa xaxwe. Leina le xaxwe ke Lesese. Batho ba xo ruiwa ekaba banna xoba wasadi le bana. Modiró wa mathopya xe ebe banna ke xo dira mediró kamoka ya motse wa mong lethopya. Xaele mosadi o tla dirwa
- 8. mohlanka wa mosadi ka xo belexišwa bana. Xomme mathopa a mang a be a rekišwa ké bso dilexo beng ba mathopya ka manaka a ditlou xoba maléré, mexoma. Mathopya ba be ba šetšwa byalo ka motho ye anaxo molato, xomme xape xa bana xo e hunolla, le xe ebe xo hunolla wa ke ba bang. Diruiwa. Dikxomo ke tše moloko le monna yo e leng mong wa motse. Bana ba bašimane ba monna o tee ba na le taoló dikxomong tša rraabo xe a hwile ka taoló ya moloko. Xomme ~~ma~~ xe ebe dikxaetšadi xa di hwetše selo. Monna xa dumélélwa xo bošaya kromo xoba xo rekiša kromo xoba xo ~~ma~~ nyale ka ntle le taoló ya le loko. Ke mosadi ana le dikxomo xoba ngwana a na le dikxomo
- 9. xa swanéla xo dira selo xe monna a se phela ke tša monna. Diruiwa tša motho di laolwa ke leloko kamoka. Mosadi xa ana maatla se ~~ruixexxg~~^{se} ruiweng seo a se filexo ke rraxwe. Xomme tšohle ké tša monna ke baka la mazadi so monna a a nthšitšexo. Tšohle tšeo di dirwaxo ke mosadi tše lehumó ke tša monna xe monna a sa phela le xe ebe tše ^{mangaha} mangaha a mosadi. Dikxomo tša mazadi a ngwana wa xaxwe di laolwa ke le loko.

Ser. 643

Dikxomo tša maxadi a mosadi di swanetše xo tšeiša monna xoba morwa xoba yo mong wa leloko ka taoló ya moloko. Xe monna a sa dire molao wa moloko ka maxadi a ngwana xóna taba o swanetše xo bolé-

10. lwa ke moloko peleng e sešo xo ya mošate. Xomme mošate e ka išwa ke pelaéló ya morwa wa monna. Xape le moratho wa monna wa monna a ka iša monna mošate ka baka la maxadi a morwedi wa xaxwe xe eba ke kxóné xoba sehloka ntlo. Mo diruiweng monna xa ana xo dira ka tšona kamo a rataxo xe epe motho wa moloko wo o phelaxo. Xomme se sengwe le se sengwe sa diruiwa tša xaxwe le xe epe tša maatla a xaxwe ka noši xa ana xo dira se seng ku tšona ka ntle le kwanó ya moloko. Xapele kxomo tša sedimo xa di a duntšélwá xo rekišwa le xe epe xo newa ba bang ka ntle le tó fô ye ngwe xo sedimo.

11. Ke xore xe kxomo ya sedimo xo kwane ke le loko xo hlabywa xoba xo rekišwa le xe epe xo fa motho yo mong, xo swanetše xo nthšišwa ye ngwe sebakeng sa yóna xe e tlošwa maatlang o badimo. Namane ye ngwe le ye ngwe ke ya mong kxomo ya tšadi. Xe lešaka la monna la dikxomo le hléka pób xóna a ke kxópela xoba adimo pób yeo a swane-

tše xo e putswa ka kxomo mohlang dikxomo tša xaxwe di tswetši. Xomme moputsó wa pób o ka hlokéxa xe pób epe ya leloko. Xe pób e tlile šakeng ka nošši xóna xa e lefiwe modirong wa yóna xe pób e ka bolawa xoba ya lwa šakeng leo e a dingwetšeng xóna ké molato wa kxomo xape. Xomme xephele ya leloko xóna xa xo molato. Dikxomo tše timetšexo xoba tše utswitšwexo xe di ~~xxxi~~ hweditšwe di sale maatlang a mong wa tšóna. Xomme xe di hweditšwe ké yo mong ké tša xaxwe xo xo sa tsebye mong wa tšóna. Xomme mohlang xo hweditšwaxo mong wa tšóna xóna di tla boéla xomong wa tšóna. Mong wa dikxomo ó tliša ka bohlatse bya nebala le ka bohlatse bya nebala le ka bohlatse bya badiša xore dikxomo ke tša xaxwe. Xe motho a ka hwetša kxomo e sepa modiša o swanetše xo e xapa xomme a e bexa xo leloko.

Ser. 643

13. Ka moraxo ya bexwa xo mokxomana xoba xoba mošate. Ke xóna o tla laelwa xore kxomo xoba dikxomo tšeo a di lote. Xomme xe xo feta lebaka le le telele xo sa hwetšwe mong wa tšona. Xóna o swanetše xo kxopela xore a direng ka dikxomo ke xóna kxoši xoba mokxoma ba tla molaela xore byalo kxomo xoba dikxomo ke tša xaxwe. Ke mong wa tšona a ka bonala xóna o tla fiwa tšona ka bohlatse le ka xo nthša kxomo ya mediši. Namsane xe e timetše mme ya hwetšwa šakeng la yo mong ešale ya mong mmayo. Ke kxomo e hwetšwa e hwile ké motho yo mong ke ya mong wa yona. Ke xóna mo boni wa yóna o tla fiwa setho se seng sa yóna. Xomme xe mong wa yóna a sešo xo hwetšwa xa ena xo ebolwa letlalo xobane xo ka xopolélwa xo bolawa ke mohwetši. Xomme xe mong wa yóna a sa hwetšwe xóna ešwa xo mokxomana xoba mošate xomme ya ebolwa ku taeló ya xóna. Ke xóna mohwetše wa kxomo o tla iša seboxó mošate xoba xo mokxomana. Ke xo sa tšwa seboxó xoba taeló moniang mong wa kxomo a bona la xo mohwetše wa yóna o tla lefišwa.

d:
Diruiwa tše dirigwe.

15. Mong wa naxa ke kxoši yeo e bušaxo batho kamoka. Tirišo ya e bušaxo batho kamoka. Tirišo ya naxa e laolwa ké bakxomana le kxoši. Meaxo le mašemo le xo tsoma di maatlang a motho yo mong le yo mong elexo modudi wa naxawa monna. Motho féla eba mong wa meaxe le mašemo eseng naxa yeo eleng ya kxoši. Motho yo mong le yo mong o na letokóéló ya xo rekiša seo a se hwetša xo ka naxe. Xomme ka le naxa xa ana maatle a xo rekiša seripa sa yóna xe e se kxoši féla. Xomme motho a ka thwadiša yo mong moong eleng temong ya xaxwe.

Dimpya, dikolobe, dinku, dipudi, dikxoxo xe dile ~~REKISHA~~ motseng wa monna ke tša monna ke taeló ya molao wa lapa le xe e le tša maatla a mosadi xoba a ngwana.

K34 | 33

Ser. 643

16. Xomme xa xo tuméléló[^] yo se seng se tšona xo bolá wa xoba xo rekišwa ké mosadi xoba ngwana ka ntle xa tuméléló ya mong motše. Xomme di ka rekišwa xoba tša bolawa ka tuméléló ya monna le moloko. Dimpya di a a dingwa xoba xo rekišwa xore mong wa tšona e boelwe. Moxong mpya ya kxóthô e ka a dingwa xore e tle e putswe ka mpyanyana. Xomme mo xong mpya e fiwa motho féla ka ntle le tekišó. Kxoxo ke seo se fiwaxo motho féla xe e kxopelwa ké motho yo a rataxo xo diwa phekó ka yónš. Kxoxo ya phekó xa e rekišwe. Le pudi xoba le uku xe di kxopélelwa phekó xa-ntši xa di rekišwi. Ke xore seo se tsonawaxo ke badimo xa se a swanela xo rekišwa ka xoba badimo ba boifiwa kudu ke batho.

END 5643

Ka Motislekxomo.